

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ב אדר ב' תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות ח | דף הכולל: מגילה כג.
דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד תחילת סימן ז'.
מוסר: חפץ חיים - חפץ חיים ארויין אות א' עד סוף ארויין .
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער עבודת האלוקים פרק ח' עד 'ועוד כי אנו רואים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

האם ייתכן שיבטלו את פורים השנה? | "המכתב מלייקווד" שגרר אחריו את "המכתב מבני ברק"
| השאלה של רבי יו"ט עהרליך: מה עושה נחתום בתוך טבעת המלך? | 2358

הסיפור היומי

"אני אברך צעיר שאינו ראוי לומר לאחרים גדולים
ממני מה לעשות", פותח האברך מלייקווד את
מכתבו, "מי אני ומה אני שאכתוב דברים ואפרסם
אותם. אבל מצד שני, איני יכול לשתוק!..."

"גיליתי 'מכרה זהב', ואיך אהיה 'עניו' בשעה כזאת ולא אספר עליו לאחיי שכה זקוקים
לו?" - "המכתב מלייקווד" שגרר אחריו את "המכתב מבני ברק"

שכותבים הספרים הקדושים על מעלת יום הפורים, בו 'כל הפושט
יד - נותנים לו', ומתוך העיון בדבריהם נוכחתי ללמוד ולהבין כי
במשפט זה טמון עומק עצום מלבד הפן ההלכתי. ביום הפורים
כל הפושט יד למלכו של עולם בתפילות ובתחנונים - נותנים לו!
ככל שהוספתי לעיין בספרים הקדושים, קיבלתי תחושה שמהו
ענק מסתתר מאחורי המשפט, ונגעתי רק באפס קצהו.

"החלטתי באותה שנה לשנות את סדר היום בפורים מכפי
שהייתי נוהג בכל שנה. באותה שנה השקעתי בתפילות! קמתי
כשעתיים לפני הנץ החמה, כשהעולם עדיין צלול, בהיר ונקי,
ובמשך כשעתיים בכיתי ביחד עם אשתי, אמרנו תהלים, ובמיוחד
בהגיענו למזמור כ"ב - אותו מזמור שאמרה אסתר כשנכנסה
במסירות נפש למלך אחשוורוש תוך שהיא מסכנת את חייה:
'לְמַנְצַחַךְ עַל אֵילַת הַשָּׁחַר מְזֻמֹּר לְדָוִד. אֶ-לִי אֶ-לִי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי
רְחוּק מִיְשׁוּעָתִי דְבַרִי שֶׁאֲגַתִּי."

"התחננתי לבורא עולם: ריבונו של עולם, אני מבקש ממך זרע

הדברים התפרסמו בשעתו על ידי אברך חרדי שגר עד היום
בלייקווד שבארצות הברית. אותו אברך היה נשוי עשר שנים
ולא זכה לפרי בטן. הוא עשה את כל שהציע עולם הרפואה, אך
הישועה לא הגיעה, ולא זו בלבד - היתה לו בעיה בריאותית לא
פשוטה, גם בה נלאו הרופאים מלמצוא מזור. לאחר שבסיעתא
דשמיא נושע משתי הבעיות, הוא כתב מכתב שהתפרסם ברבים,
וזכה לכינוי "המכתב מלייקווד":

"אני אברך צעיר שאינו ראוי לומר לאחרים גדולים ממני מה
לעשות", כך הוא פותח את מכתבו, "מצד אחד, מי אני ומה אני
כי אכתוב דברים ואפרסם אותם בפרהסיא. מצד שני, איני יכול
לשתוק! ליהודים רבים יש צרכים ומצוקות, ואיני יכול למנוע טוב
מבעליו! יש בידי 'מכרה זהב' שהנני נרעש מגודל יקרתו, והיאך
אהיה 'עניו' בשעה כזאת, ולא אודיע על מציאותו לאחיי שנמצאים
במצוקה, והם כה זקוקים לו?"

"כיון שהתקרבנו לתענית אסתר וליום הפורים עיינתי במה

עד כאן מכתבו של האברך מלייקווד.
סיפר הרב מנחם שטיין שליט"א: אני מכיר זוג המתגורר בבני ברק שגם להם היתה בעיה בזש"ק. ולאחר שקרא הבעל את המכתב של האברך מלייקווד פנה לאשתו בעדינות ואמר לה - "מנהגנו בכל שנה לנסוע ביום הפורים למשפחה שלך באופקים, שם מתאספים לסעודה כל אחיך ואחיותיך, ואכן זהו מפגש 'חד שנת' משמח ביותר. אולם השנה אני מבקש ממך: הבית שלנו בלי ילדים... בואי נישאר בבית ביום הפורים הקדוש, וננצל את היום לתפילות..."

הוא סיפר לה על "כל הפושט יד נותנים לו", על "להודיע שכל קוויך לא יבושו", ועל "מרדכי בן יאיר - בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפילתו, בן שמעי - בן ששמע אל תפילתו, בן קיש - שהקיש על שערי רחמים ונפתחו לו". הוא הסביר לה את כח התפילה שיש ביום המסוגל הזה. לאחר ששמעה את דבריו, שנאמרו בנחת ובעדינות - סברה וקיבלה.

במכתב שכתב האברך הזה, והתפרסם ברבים, הוא כותב: "נשארנו באותה שנה בביתנו, קיימנו את כל המצוות בהידור ואף סעדנו את סעודת פורים בשמחה, אולם הקדשנו זמן רב לתפילות, בדיוק כמו שעשה האברך מלייקווד. ניצלנו לתפילות ולבכיות את אשמורת הבוקר, שהוא הזמן המסוגל ביותר.

"והריני מודיע לכם: לאחר פחות משנה עשינו, בסיעתא דשמיא, סעודת פידיון הבן לבננו הבכור שנולד!"

(דורש טוב, הובא בגיליון 'ברינה יקצור')

של קיימא! אני מבקש ממך פתרון לבעיה ממנה אני סובל! ריבוננו של עולם, אני יודע שאתה רוצה רק את טובתי, אלא שאתה מבקש ממני 'השמייעני אַת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרַב' (שיר השירים ב, ד), אתה רוצה לשמוע מפי שאני 'קשור' אליך, ומכיר בכך שהישועה יכולה לבוא רק מידיך המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה. אנא ממך, בורא עולם! יום פורים הוא יום המסוגל לתפילה, ואני מבקש ממך 'להודיע שכל קוויך לא יבושו', ומי שמקווה ומתפלל לה' - זוכה לישועה.

"לאחר שעתיים של בכיות ותפילות נגשנו להתפלל כוותיקין. לאחר תפילה וקריאת המגילה קיימנו את מצוות היום, ועוד נותר לנו זמן לסגור את דלת הבית ולשוב ולבכות על העניינים האלו, שאנו כה זקוקים להם.

"הריני מצהיר, שעד ליל הסדר, תוך שלושים יום בלבד - שת ישיועות הגיעו!"

"אחיי! לא עת לחשות, לא עת לשקוט ולנוח! אני קורא לכם בפרהסיא: תנצלו את יום הפורים כדת וכראוי! שערי שמים פתוחים. השטן הוא זה שמבלבל את דעתנו ומריץ אותנו מכאן לשם ומשם לכאן, וגורם לנו לבזבז את היום הקדוש הזה על השתוללויות שלא במקומן. בודאי יש לקיים את כל מצוות היום בהידור, אבל אל לנו לאבד את הגבולות, אל לנו להתעסק בטפל ולזנוח את העיקר. יש להקדיש זמן, 'לתפוס פינה שקטה', להתפלל ולבקש מה' את כל הבקשות מתוך הכרה והרגשה שכל כולנו תלויים בחסדי ה' יתברך, וביום זה מובטח לנו כי 'תשועתם היתה לנצח ותקותם בכל דור ודור'."

הסיפור היומי

האם מותר לשמוע מוזיקה בתענית? אסתר? האם צריך להתנות לפני השינה שיזכר לשתות עד עלות השחר?

מתוך דפי הלכה למעשה מאת הרב רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

על נפשם ולבקש רחמים ותחנונים בצום ובזעקה מבעל הרחמים שיצילם מאויביהם [כמשה רבנו בזמן מלחמת עמלק שכבדו ידיו, כי היה יושב בתענית] - כדי לזכור שהשי"ת רואה ושומע לכל אחד בעת צרתו כשמתענה, ושב אל ה' בכל לבבו. על כן,

כתב בספר קב הישר סי' צ"ז: "כל מי שצריך רחמים על איזה דבר וצריך להתפלל עליו, ייקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר ויאמר מזמור כ"ב בספר תהילים: 'למנצח על אילת השחר' - היא אסתר, ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה', ויזכיר זכות מרדכי ואסתר, ובזכותם ייעתר לו הקב"ה ויפתח לו שערי רחמים ותתקבל תפילתו ברצון."

מנהג לתת צדקה במנחה של תענית "דאגרא [שכר] דתעניתא צדקתא". ויש נוהגים לשער כמה היה אוכל ביום זה ונותנים השווי לעניים (משנ"ב תקס"ו, י"ב), כנרמז במילה תענית - תת עני.

סיום הצום - 6:06, ויש נוהגים - 6:14.

תחילת הצום - עלות השחר: לבני אשכנז - 4:19, לבני ספרד - 4:36.

המעוניינים לקום לאכול קודם עלות השחר, צריכים לעשות תנאי אור ליום רביעי, לפני הליכתם לישון - "איני מקבל עלי התענית עד עלות השחר."

לעניין שתיה: בני אשכנז - אם רגיל לשתות אין צריך להתנות (משנ"ב); בני ספרד, מלשון השו"ע משמע שצריכים להתנות. מותר להתחיל באכילת פת עד חצי שעה לפני עלות השחר, ותוך החצי שעה אין לסעוד יותר מ'כביצה' פת (56 גרם). לבנות ונשים אין איסור לאכול בחצי שעה שלפני עלות השחר - דעת מרן הגרש"ז אויערבך צ"ל לעניין כל השנה - בספר משנת אברהם.

בתענית אסתר מותר לשמוע מוזיקה, ומותר להתרחץ כרגיל, שאין זה צום על החורבן, אלא זכר לכך שנקאלו עם ישראל לעמוד

"פעם אחת השתכרתי בפורים, ולא בכוונה, כי הלכנו לראשי הישיבה ואצל כל אחד נתנו קצת יין... והיו צריכים לנסוע איתי במונית הביתה, ואמר לי החזון איש - 'לא זה רוצה התורה'..."

לקט דברי תורה מעניני פורים וקטעי שיחות עם נכנסים שתויי-יין, שנשמעו בסעודות פורים אצל מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א

מעט ומשפיע על הראש, ואני הולך לישון".

סעודת פורים תשע"א: שאלתי, מה הביאור במה שמביאים בשם הזה"ק שכיפורים כפורים? והשיב: "בדרך פשטות הכוונה, שבפורים היתה סכנה ביום המלחמה, והם שבו בתשובה, ולכן פורים זה זמן לתשובה גם לדורות".

בעת הסעודה תשס"ו, דיברו כי יצאו לאור ספרים הרבה על מגילת אסתר. לפתע חיך רבנו: "אחד בא לרב וספרו בידו על קהלת. אמר לו הרב: אתה כמו המלבי"ם. שאלו האיש: וכי הספר כל-כך טוב? אמר לו הרב: כאשר המלבי"ם חיבר את ספרו על אסתר, אמרו עליו - הרי אחשוורוש מלך טפש היה, ולפי ספרו של המלבי"ם, היה חכם [המלבי"ם עשאהו לחכם...]. וכן אתה, הרי שלמה המלך ע"ה חכם היה, ולפי ספרך טפש היה...".

בשושן פורים בדרך לסעודה, שאלתי: היום שושן פורים, מה אומרים אחד לחברו? והשיב: "א פרילאכער גוטען ספק שושן פורים".

סיפרתי, שאחד אמר לרבי יעקב קמיניצקי: אתם הליטאים אינכם יודעים להעריך מה היא שתיית יין. במגילה כתוב "כטוב לב המלך ביין", והרי 'מלך' הוא רמז למלכו של עולם, וא"כ הרמז הוא: 'כטוב לב המלך' - מתי? 'ביין'. אמר לו רבי יעקב: אם 'מלך' אינו כפשוטו, אלא 'מלכו של עולם', אם כן גם 'יין' אינו כפשוטו - אלא 'יינה של תורה'. ורבנו נהנה מאד.

בפורים תשס"ב, פלוני שיכור אמר לרבנו מילתא דבדיחותא, שמספרים על לץ אחד שחזר ביום ד' מבית הבראה וביקש לעשות הבדלה. אמרה לו אשתו: הרי היום לא מוצ"ש? השיב לה כי הבדלה עושים במוצאי יום מנוחה'. הגיב רבינו: "אבל יש הבדלה גם לא במוצאי שבת... כי בירושלמי אמרו שבמוצאי שביעית ב'הקהל' עושים הבדלה. ושמעתי בשם חמי (שליט"א) שדעתו שבכל מוצאי שביעית יכוון בהבדלה גם על השביעית".

(גיליון 'דברי שיח' פרשת צו תשע"ט מתוך 'כל משאלותיך')

בסעודת פורים, פלוני אמר כי ר"י גלינסקי אמר פעם שברכותיו שוות יותר משל רבנו, כי בסיום הש"ס ברך את רבנו "אי"ה לשנה הבאה", ורבנו אמר לו "וכן לְמַר", וברכותיו נתקיימו ואילו ברכות רבנו לא... תגובה: "זה לא יתכן שברכותיו שוות יותר, שהרי אמרו 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך', וכמה שיותר 'הדיוט' יותר מועיל הברכה. אם כן ברכותי יותר שוות...".

ושב בפעם אחרת שאמרו כן, הגיב רבנו: "ברכותי יותר שוות וכו"ל, אבל, אם אתה חושב שאפשר לגמור ש"ס עם ברכות, זה טעות. צריך ללמוד, ואז גם ברכותי יהיו מועילות".

סעודת פורים תש"ע. אמרתי, כי איתא בספר צרור המור פר' כי תבוא, שכמו שאמרו חז"ל 'זכור את יום השבת' וגו' - 'זכרהו על היין, כך 'זכור את אשר עשה לך עמלק' - 'זכרהו על היין'. והיכן? ב'חייב איניש לבסומו בפוריא'. ואינו מובן, דבשלמא בשבת יש את החשיבות של האמירה על היין, אבל בפורים אין 'אמירה' שהיא החשיבות? והשיב מרן: ברמב"ם מבואר ש'זכרהו' זה יין דהסעודה, וגם זה ענין חשיבות של יין, וזה שייך בפורים - שתיית היין.

אח"כ שאלו אם אשה חייבת ב'חייב איניש', והשיב: "בשמחה כן, יין לא". אמרתי שלכאורה זה תלוי אם אשה חייבת בזכור, והשיב (לכאורה בחיור): "סגי מה שבעלה שותה".

לפני הסעודה נכנסתי עם ידידי שהביא את בנו בן ג' לחלאקה, ואמר רבנו: "הרי העושה מלאכה בפורים אינו רואה סימן ברכה לעולם, ולא יצמחו לו שערות". המשיך וסיפר: "פעם אחת בפורים אבא תיקן כיסא שנשבר, ומאז תמיד היה חוזר ונשבר".

פורים תשס"ח: אמר לי רבנו בחיור: "שתיית יין ונשכבתי לישון לקיים מצות עד דלא ידע, אך לא נרדמתי, ואפשר שגם בזה שרוצה לישון - גם מקיים המצוה, ונימא - 'עד דלא ידע, ולא עד בכלל'... אח"כ אמר: "פעם אחת השתכרתי בפורים, ולא בכוונה, כי הלכנו לראשי הישיבה ואצל כל אחד נתנו קצת יין ומוזה השתכרתי, והיו צריכים לנסוע איתי במונית הביתה, ואמר לי החזון איש - 'לא זה רוצה התורה'. ובדרך כלל מנהגי לשתות

האם אפשר לצרף עיסה של 'המוציא' עם עיסה של 'מזונות' להפרשת חלה? עיסה שחציה מיועד לאפיית חלות וחציה לבישול קרעפלאך - חייבת בחלה?

לקראת פורים: ידיעות נחוצות בדיני הפרשת חלה | מאת הרה"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

או אפוי! לשו בצק ועוד בצק, ניתן לחבר בין העיסות ל"צירוף סל" כדי להפריש, כשמביאים אותן במגע זו בזו, באופן, שאם יתלשון ויפרידון, תנגוסנה זו מזו.

חיבור בין אפוי לאפוי "לצירוף סל" (דהיינו, כשלא הפרישו לפני האפייה, או בעוגות בחושות, שמפורשות לאחר האפייה) - מניחים את כל האפוי בתוך מגש אחד, או תבנית אחת, פורסים מפה או מגבת מלמעלה, מפרישים ולוקחים חתיכה מאחד המאפים, ושורפים באש או עוטפים פעמיים ומניחים בפח. השנה, תשפ"ב, שיאפו לפורים וגם חלות לשבת קודש:

יש לזכור שאין מצטרפים זה לזה עיסה לחלות (המוציא) עם עיסה לרוגלאך או כל עוגיות "מזונות"; בצק מתוק עם מלוח; בצק שחלקו עומד להתמלא בגבינה וחלקו לפרווה; בצק מקמח רגיל עם בצק מקמח מלא (כשחלק מבני הבית מקפידים ואינם אוכלים קמח שאינו מלא (ראה פסקי חלה להרשב"א שער שני (ג), חזון איש יו"ד קצ"ח, ג והמקור במשנה שאם בחלק מהעיסה כרכום ובחלק לא, ומקפידים שלא תגענה זו בזו - אינן מצטרפות זו לזו).

השנה, בפרט ב'מוקפים' (עש"ק) יש שתשלחנה פשטידת אטריות - קוגל, יש לדעת, שלדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל והגרי"י פישר זצ"ל באבן ישראל ז, מ"ב, אף שהסתיימה הכנתה בתנור, כיון שכבר ראויות האטריות לאכילה לאחר הבישול וההכנסה לתנור לגיבוש הפשטידה והשחממה - פטורה מהפרשת חלה (ואין בה דין "קביעות סעודה" כיון שדינה כ"תבשיל של דגן: מקרוני, ספגטי, קוסקוס, בורגול, דייסות סולת או קוואקר וסופגניות מטוגנות בשמן, שאין בהם דין "קביעות סעודה" ואפילו אכלו ממנה כ-240 גרם, אין מברכים אלא "על המחיה"). מאידך, לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל (ב"דרך אמונה" ד, עמ' 84) - כיון שעיקר וגמר הכנתה בתנור, חייבת בחלה ודינה כפת הבאה בכיסנין, והאוכל מקוגל 240 גרם - מברך ברכת המזון כקביעות סעודה.

שיעור הקמח להפרשת חלה בברכה: להגר"ח נאה (מנהג ירושלים) והספרדים - 1.666 ק"ג, להחזון איש - 2.250 ק"ג, ולבן איש חי - 2.486 ק"ג. (יש לציין, שבק"ג אחד של קמח יש בין 7 ל-8 כוסות מדידה, ולדעת חכמי ביהמ"ד לחקלאות עפ"י התורה בראשות הגרי"י אפרתי שליט"א, אין שינוי למעשה בחישוב הנפח בין קמח רגיל לבין קמח מלא, למרות שקמח מלא שנטחן אולי דק יותר). חובה לדעת, שאין לברך על ההפרשה, אלא אם כן אופים על כל פנים באותו יום את כמות הקמח של "שיעור ברכה" הנ"ל (חזון איש סי' קצ"ח עפ"י שו"ע יו"ד שכ"ו, ד כדין עיסה שלשוה על מנת לחלקה בעודה בצק).

שני תנאים לעיסה החייבת בהפרשה: א. שתהיה בלילה עבה (בצק שנילוש ולא בצק בחוש); ב. שנאפתה בתנור. על כן:

1. בלילה עבה שנתבשלה או ניטגנה (סופגניות, פסטה, קרעפלאך) - פטורה מהפרשה ורק ירא שמים מפריש בלא ברכה. אמנם, אם נאפה אפילו חלק מהבצק - מפרישים מהכול (שו"ע שכ"ט, ד ש"ך, ד ופת"ש).

2. בלילה רכה הנבחשת, שלבסוף נאפית (טורט, שיש, לעק'ך, רולדה) - חייבת בהפרשה אחרי האפייה [בתנאי שיש בה קמח כ"שיעור" להפרשה, בלא ברכה, דהיינו: 1.200 ק"ג (כ-10 כוסות מדידה מלאות בקמח, וזה די נדיר באפית טורטים בבית פרטי, אלא באפייה גדולה לקראת פורים או אירוע] (ספר "ארץ ישראל" לגרימ"ט זצ"ל ב, ג "מעשה רב" הגר"א, ק"ו וש"ת שבט הלוי ח, רמ"ד).

3. בלילה רכה שאינה נאפית (חביתיות [-בלינצ'ס], פנקייקס, חטיפי מרק, בורגול ל"קובה" וכן "מלאווח", סיגרים ופסטלים המטוגנים בשמן עמוק) - פטורה בכלל מהפרשת חלה.

צירוף סל: כשאפו חלק מהעיסה, מבלי להפריש חלה, יש לדעת שאין מפרישים מן האפוי על בצק ולא מבצק על האפוי, וכל הכמות העומדת להפרשה, צריכה להיות באותו מצב - או עיסה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לא עזרו שום שכנועים. האשה החליטה לרדת מיד מהמונית, בצומת 'גבעת אבני' שבמרומי טבריה. רק במוצ"ש התגלה מה שאירע בדיוק באותם רגעים הרחק-הרחק משם - בביה"ח רמב"ם בחיפה...

שבת היא מלזעוק - סיפור מטלטל שנחשף לראשונה במגזין 'במה' | הרב אברהם ישראל פרידמן

האשה נתקפת בהלם. מה לנהג ערל ולמימרת חז"ל? לאחר בירור קל, התברר לה לצערה כי היות ולא היה נהג גוי באזור, הוזמן נהג יהודי לקחתה.

היה זה בצומת 'גבעת אבני' הסמוך לשכונת 'פוריה' במרומי טבריה. האשה ביקשה לרדת מהמונית לאלתר ושום שכנועים לא הועילו. היא עשתה את דרכה רגלית ליישוב 'גבעת אבני' הסמוך ונקשה על דלת המשפחה הקרובה, שם קיבלוה בסבר פנים יפות, כשהיא שחה אודות המקרה העגום.

השבת עברה עליה באווירה לא קלה של מתח ודריכות מפני הבאות. לאחר צאת השבת היא מתקשרת בהולה כולה לבית החולים רמב"ם כדי לדעת מה קורה עם הפעוטה שלה, ואז התברר הנס הגדול: בשעה 10:30 בבוקר, בדיוק בשעה בה החליטה לרדת מהמונית למען כבוד השבת - קרה הנס. הילדה התעוררה מהתרדמת.

"שבת היא מלזעוק - ורפואה קרובה לבוא", כי השבת מקור הברכה ומקור הרפואה היא!

במה' bama.org.il

הסיפור אירע בשבת לפני מספר שבועות. עובדי החברה קדישא' בתל אביב ערכו שבת גיבוש באחד המלונות הממוקמים על חופה של טבריה לרגל ז' באדר א' - יום המצוין אצל החברה קדישא'. הזוגות לא הורשו להביא ילדים, ומשפחת אחד העובדים עברה בדרכה בבית משפחת הגיס שבחיפה, שם הותירה את ילדתם לשבת.

בשעה 3:00 לפנות בוקר מצלצל הטלפון בקבלה. על הקו מזכירות בית החולים רמב"ם בחיפה, מבקשים להודיע לבני הזוג המדוברים להגיע מיד כדי... להיפרד מילדתם הפעוטה. מדובר, אגב, בילדה יחידה שנולדה להם כעבור שנים ארוכות של ציפייה. מתברר כי הילדה נפלה מקומה גבוהה ומצבה קריטי.

לאחר כמה שעות ובכפוף לשאלת רב פוסק שהיה במקום, הורשתה האמא לנסוע במונית נהוגה בידי גוי. מונית הוזמנה מאחת מתחנות המוניות, כשכמובן צוינה הדרישה לשלוח נהג גוי. הנסיעה החלה, והאשה פורצת בבכי תמרורים בלתי פוסק. הנהג מתעניין מה אירע, ומבקש להרגיעה: "אל דאגה, אל ייאוש. אפילו חרב חדה מונחת..."

יהלומים מגדולי ישראל

שאלו אותו: 'ר' יעקב, למה אתה לבוש במעיל פרוזה חם, הלא חודש אב היום?' וענה בחכמתו ושנינותו: "זמה אעשה שרק עכשיו קיבלתי את המשכורת של חודש טבת?"

על דרך צחות: לקט חידודים שנשמעו מפי צדיקי וגאוני הדורות

ומה פירוש של 'אנדרוגינוס'? שאלתיו בעוצר נשימה. "יסלח לי כבוד הרב", אמר ברצינות גמורה, "דבר זה איני יודע, כי לפי ידיעותי דבר זה כבר אינו שייך להלכות שחיטה" (מפי הרה"ג ר' נתן הורוויץ שליט"א; הרה"ג ר' נחום מאיר גערמאן שליט"א, 'אוהב שלום' ברוקלין תשנ"ד).

בנוסף לקדושתו וגדולתו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע, היה מפורסם בחריפותו, והא לך כמה מאמרים דאתאמרא משמיה.

פעם דיבר רבנו הרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע מענין ידיעת התורה, והדגים לשומעיו כמה גרוע להיות עם הארץ. וכה סיפר: פעם בחנתי אדם אחד שלמד להיות שוחט ושאלתי אותו כמה שאלות, וזה אשר השיב עליהן. דבר ראשון שאלתי אותו מה זה 'סכין אוגרת'. "ילדה בת שנים עשר וחצי ויום אחד", השיב בביטחה. א"כ אפוא מה זה 'בוגרת'? שאלתיו שוב. "תאנה יבשה", הפטיר בברירות. והאם יודע אתה ג"כ מה זה 'גרוגרת'? ניסיתי הלאה את ידיעותיו הנפלאות. "בוודאי", ענה. "גרוגרת היינו ספק זכר ספק נקבה".

זצ"ל] שנתפשט בין כל המגידי שיעור והמלמדים בניו יורק בימים ההם: פעם אחת באמצע הימים החמים של חודש אב ראו את אבי זצ"ל מהלך ברחוב לבוש ב'פעלץ' - מעיל עם פרווה עבה. אמרו לו: "ר' יעקב, למה אתה לבוש בפעלץ, הלא חודש אב היום?" וענה אבי זצ"ל בחכמתו ושנינותו: "אמנם כן, חודש אב היום, אבל מה אעשה שרק עתה קיבלתי את המשכורת של חודש טבת?" (הרה"ג ר' מיכל זלמן שורקין שליט"א, 'הררי קרם' ירושלים תש"ע).
(מתוך ס' אוצרות צדיקי וגאוני הדורות - ברה"מ, הרב אהרן פרלוב).

בצהרי יום הפורים ראה הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל גביר יושב ולומד בהתמדה מרובה בבית הכנסת. ניגש אל הגביר ולחש לו באוזן: "מקומך כעת ליד ארנק פתוח, לא ליד גמרא פתוחה".

"ונחתום בטבעת המלך אין להשיב". רבי יו"ט ערליך היה שואל: מה עושה 'נחתום' (אופה) בתוך טבעת המלך? ועונה: התשובה מובאת בהמשך הפסוק: "אין להשיב"...

(הרב דוד גרוס, מוסף שבת קודש יתד נאמן)

על מה שנדפס בסוף כל מסכת לפני נוסח ההדרן "ויאמר זה ויעיל לשכחה", פי' הוא ז"ל בדרך צחות, שבדרך כלל כשלומדים גמרא ומסיימים דף אחד אז מתחילים השני ושוכחין מה שלמדו בדף שלפניו, כי האחרונות משכחות את הראשונות. וכן בכל דף ודף. נמצא שדף האחרון של המסכתא זוכרים לנצח. ומה אפשר לעשות לשכוח גם את זה? יאמרו ההדרן וזה 'ועיל לשכוח' גם דף האחרון. פעם אחת עבר מאן דהוא לפני התיבה והיה לו אימתא דציבורא. אמר לו רבינו: יש לי עצה הוגנת בשבילך, שתחשוב שאתה עומד לפני הקב"ה, ומלפניו הלא אין לך אימתא... (כ"ק מרן אדמו"ר מפשעווארסק זצוק"ל, י"ג אורות ברוקלין).

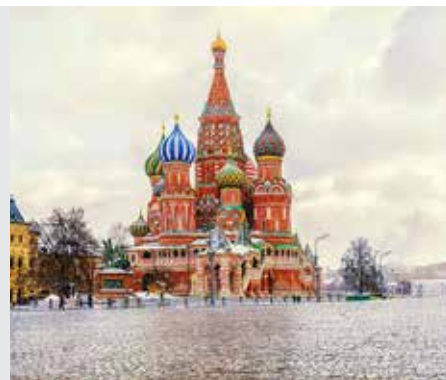
שאלוהו להרה"ח רבי דוד לייב שווארץ זצ"ל פעם: "כיום אתה קורא 'צדקה תציל ממוות', ומה יהיה בלוויה שלך?" רק אותו ניתן היה לשאול שאלות כאלה, רק איתו ניתן היה לדבר על הלוויה שלו... "בלוויה שלי יהיה 'מוות יציל מצדקה'", השיב (מפי השמועה, 'בחוזק יד, ירושלים תשע"ב).

אביא סיפור אופייני על אבי [הגאון רבי יעקב משה שורקין

הסיפור היומי

"אין לנו למי לתת משלוח מנות, אז ניתן משלוח מנות להקב"ה!" - אמרה האמא. שמע זאת הבן הקטן ותמה: "אבל צריך לשלוח שתי מנות, ולנו יש רק מנה אחת - עוגיה!"

סיפור מופלא ששמע הגר"ש פינקוס זצ"ל מיהודי עולה מרוסיה

"והרי למשלוח מנות נדרשות שתי מנות, ולנו אין אלא מנה אחת - עוגיה!?" תמה בנה הקטן.
"אבל יש לי פתרון" - הוסיף הבן ואמר בשמחה. "אבא אמנם תמיד היה מחנך אותנו לקיים את הפסוק 'עבדו את ה' בשמחה'. אך כעת הלב עמוס ברגשות כבדים ולא ניתן לשמוח. נרטיב אפוא את אותה עוגיה בדמעותינו, ואז נקבל מאכל שמברכים עליו שתי ברכות: 'בורא מיני מזונות' ו'שהכל נהיה בדברו'..."
והנה אך סיימו 'להכין' משלוח מנות מיוחד זה, ובדלת הבית נשמעת דפיקה ואבי המשפחה נכנס הביתה!
עוד קודם שניגשה האם לקדם את פני בעלה, היא נעמדה ואמרה לבנה: "אנו שלחנו משלוח מנות להקב"ה, והנה לפנינו משלוח המנות שהוא יתברך שלח לנו בחזרה".

סיפר רבי שמשון פינקוס זצ"ל: אחד הסיפורים המופלאים ששמעתי מיהודי עולה מרוסיה, אירע בשנות החמישים, כאשר סטאלין ימ"ש העליל על הרופאים היהודיים שבכוונתם להרעיל את כל אזרחי רוסיה.
אביו של אותו יהודי שהיה רופא במקצועו, יצא מביתו ונעלם. מאז לא היתה לבני הבית כל אפשרות לשוחח עם שכניהם, כולם פחדו להיות עמם בקשר, מאימת השלטונות, והם הפכו למנודים בקרב כל מכריהם.
לאחר שנתיים כשהגיע חג הפורים ורצו לשלוח משלוח מנות, ראו שאין להם למי לשלוח. ואז אמרה האמא כך: "מאחר ואין לנו מי שיקבל את משלוח המנות, הבה נשלח את משלוח המנות להקב"ה".

David Cohen Flash90

האם ייתכן שיבטלו את פורים השנה?...?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

שאינ מעברים שביעית זה כשרוצים לעבר מפני דרכים וגשרים, אבל אם השנה ראויה להתעבר מפני התקופה ושיחול פסח באביב, מעברים לעולם בכל זמן, ולפי דבריו מסתבר שגם כשיבוא המשיח תהיה השנה מעוברת. אך הרמ"ה בהשגות לרמב"ם שם ועוד ראשונים נחלקו על זה, ולפי דבריהם יש לדון. אך נראה דכדי שלא יפסידו מצות פורים ודאי ישאיר את השנה בעיבורה, ורמז לדבר מש"כ הרמב"ם (פ"ב ממגילה הלכה ח"י) שזכר כל הצרות יבטל אבל ימי הפורים לא יבטלו בימות המשיח שיבוא במהרה בימינו אמן.

שאלה: שמעתי מידי הר"ר מנחם פקטר שליט"א, שערור שכאשר יבוא המשיח במהרה בימים אלו שאחר ט"ו אדר א', ויחזרו לקידוש החודש ע"פ הראייה בסנהדרין, ולכאורה יעשה שנה זו תשפ"ב שאינה מעוברת, כמבואר ברמב"ם פ"ד מקידוש החודש הט"ו שאין מעברים את השנה בשביעית, והוא מגמרא סנהדרין דף יב. ופירש"י הטעם, מפני שמאריך את איסור עבודת קרקע, ולפי"ז יצא שלא יהיה מצוות פורים, כיון שלא נהגנו אותו באדר ראשון.

תשובה: הנה דעת הרמב"ם פ"ד מקידוש החודש הט"ז שמה

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם מותר להאמין ללשון הרע שנשמע מפי שיכור?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

כל התנאים הדרושים כדי שייחשב מסיח לפי תומו, יבין שכמעט קשה למצוא מסיח לפי תומו לדינא. ואם כי שלושת הדוגמאות דלעיל, הנידונות בספר 'מענה לשון' (להגר"מ לוי, ח"ה עמ' לד) נחשבות לכאורה למסיח לפי תומו, אמנם החפץ חיים כותב שעל פי דין יש ספק גדול ועצום האם מותר להאמין בלב לדבריו של מסיח לפי תומו, ועל כן השומר נפשו ירחק מזה.

ובנוסף, כל הספק הוא כאשר מדובר בעובדה גמורה, אך בדברים שאפילו אם הם אמת יש מקום לדון לכף זכות, או דברים שקשורים למידות, או שלילת המעלות, בוודאי אסור לקבל מהמספר ולהחליט בלבו לגנאי על חברו.

האם שיכור המספר דברי לשון הרע מתוך שכרותו, וניכר שאינו מדבר בדעת ומחשבה כלל - מותר להאמין לו? המדבר לשון הרע בהשפעת היפנוזה - האם מותר לשומע לקבל את הדברים? המספר לחברו שפלוני אמר עליו מילים מסוימות בשפה זרה שהמספר אינו מכיר, והשומע מכיר את השפה ומבין שנאמרו דברי חירוף וגידוף כלפיו - האם מותר לו להאמין לדברים? הסעיפים הנלמדים בימים אלו עוסקים בדיני קבלת לשון הרע באופנים שונים שבהם יש סיבה לכאורה לקבל את הדברים - ואחד מהם הוא, כאשר המספר מסיח את הדברים לפי תומו (כלל ז סעיף ט'). ה'חפץ חיים' מבאר באריכות מהו הגדר של 'מסיח לפי תומו', וכותב בסוף דבריו שכאשר יראה הקורא את

עכשיו בקו השיעורים של דרשו
077-2222-666
שלוחה 1/2

מתומצת
ממוקד זכרון

מהזור חדש
התחלה חדשה
שיעור חדש בעברית

יבמות דף ה

שלה משלוח מנות ע"י קוף האם יצא ידי חובתו?

במקום מצוה

מבשלוחו, קמ"ל קרא דבזה אין קפידא ששלוחו שוה ממש כמו ע"י עצמו, אי נמי עדיף נמי מצוה יותר בשלוחו, לפי שתכלית כוונתם במצוה זו לקרב הלבבות לאהבת רעים, לכן יותר דרך כבוד הוא ע"י שלוחו, ודיבר הכתוב בהוה אחר ארעא, אבל ודאי אין צריך ביה דין שליחות, דהא מעשים בכל יום חזינן דמשלחין ע"י קטנים, וגם ע"י עכו"ם. אולם בפסקי תשובה (סי' קמח) הביא בשם החתם סופר שהרע"א הסתפק בזה.

ומ"מ יתכן שמי ששלח לרב על ידי ילד המחופש לקוף, והרב נפגע מזה, לדעת המנות הלוי (מגילת אסתר ט יט) שטעם משלוח מנות הוא משום קירוב לבבות ואהבת רעים, לא יצא ידי חובתו, שבזה עשה מעשה הפוך, ואדרבה, לא קירב לבבות אלא ריחק הלבבות, וצ"ע.

(חשוקי חמד מסכת מגילה)

מעשה באחד הרבנים שהתאונן בפני האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל, ששלחו לו משלוח מנות ע"י ילד המחופש לקוף, השיבו האדמו"ר אל יחר בעיניך על זה, שאפילו ע"י קוף ממש היו יכולים לשלוח תמה הרב היתכן?! השיבו האדמו"ר כך כותב החתם סופר! חיפש הרב בחתם סופר ולא מצא שב אל הרבי, אמר לו הרבי החתם סופר נמצא בגיטין (כב: ד"ה והא לאו) ושם כתב שהיכא שאמרה תורה שיעשה את המצוה בעצמו, אלא שאנו אומרים שיכול גם לעשות שליח בזה יש דין שליחות, וצריך לעשות שליח שהוא כמו כמותו אבל היכא שאמרה תורה שישלח שליח, כגון משלוח מנות זה סגי אפילו ע"י קוף וכל הפסולים.

וכעין זה כתב בשו"ת יהודה יעלה (או"ח סי' רז) שמה שנקט קרא לשון משלוח, לרבותא דאף שבכל מקום מצוה בו יותר

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאזן או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מדוע צריך להסמיך את ברכת 'אלקי נשמה' לברכת 'אשר יצר'?

הקודמת לה, (ויש אומרים: חתימת הברכה שלפניה), נחשבת גם כפתיחתה שלה.

ולדעת הגר"א והמשנה ברורה, ראוי לנהוג כדעה השנייה, ולהסמיכה לברכת אשר יצר; וכן מנהג רוב ככל ישראל בימינו.

[שו"ע ו, ג, ומשנ"ב יב]

ברכת 'אלקי נשמה', אינה פותחת במילים "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם". יש מן הראשונים שכתבו, שתוכן ברכה זו אינו מצריך פתיחה (ראה במקורות); אך יש שכתבו, שהיא ברכה הסמוכה לברכת אשר יצר, ולכן אינה פותחת ב'ברוך', כדין כל ברכה הסמוכה לחברתה, שהפתיחה של הברכה הראשונה

מי ששכח לברך 'אלקי נשמה' - האם רשאי לברך לאחר תפילת שחרית?

התכוון לכך, רשאי לברך לאחר התפילה.

ולמעשה, הרוצה לסמוך על הדעה השנייה ולברך, רשאי לעשות כן; והחפץ לעשות ככל השיטות, יישן מעט ביום, ולאחר מכן יוכל לברך אלקי נשמה לכל הדעות.

[משנ"ב ו, יב; ביאורים ומוספים דרשו, 16]

מי ששכח לברך 'אלקי נשמה', ונזכר לאחר תפילת שחרית - יש אומרים שכבר יצא ידי חובה בברכת 'מחיה המתים' שבשמונה עשרה, העוסקת בענין אף היא בענין החזרת הנשמות לגופות המתים.

ויש אומרים, שאם התכוון בשעת אמירת ברכת מחיה המתים שלא לצאת בה ידי חובה, יברך לאחר התפילה; ויתכן שאף אם לא

היכן נמצאת הנשמה לפני הכנסתה לגוף האדם?

צִרְתָּהּ, אֶתָּה נִפְחָתָה בִּי, ולא: "אתה יצרתה בי", כיון שהנשמה לא נוצרה בגוף האדם, אלא בשעת בריאת העולם; וכדברי רבותינו ז"ל, שיש בשמים מקום הנקרא 'גוף', ובו שוכנות כל הנשמות, ומשם לוקחים את הנשמה ומכניסים אותה לגוף האדם.

[משנ"ב ו, יב; ביאורים ומוספים דרשו, 17]

בשעת אמירת ברכת 'אלקי נשמה', יש להפריד בין המילה "אֱלֹקֵי" למילה "נִשְׁמָה", באופן שיובן, שהכוונה במילה 'אלקי' היא לקריאה כלפי השי"ת, והמילה 'נשמה' שייכת להמשך; ולא יהיה נשמע, חלילה, כאומר שהנשמה היא אלהיו.

וכמו כן, יש לדקדק לומר את נוסח הברכה כתיקונו: "אֶתָּה

* האומרים פרקי תהילים בבוקר, עדיף שיאמרו אותם לפני תפילת שחרית מאשר לאחריה. ויש שכתבו, שדברים אלו אמורים רק על אלו האומרים את פרקי התהילים בדרך שבח והודיה, אבל האומרים אותם בדרך תפילה ובקשה, ראוי שיאמרו אותם לאחר התפילה.
* השומע ברכה מפי אחר, והמברך אומרה באופן שיוצאים בו ידי חובה רק בדיעבד, וכגון שמדלג מילים שאינן מעיקר הברכה - מיד כשהשומע מבחין בכך שהברכה אינה נאמרת כראוי, יכוון שלא לצאת ידי חובה בשמיעתו, כדי שיוכל אחר כך לאומרה בעצמו כראוי.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

על מה מגיע לחודש כסלו 'פיצוי'?

שבכל הדורות הם כעין 'פיצוי' לחודש כסלו, ומשמשים כעין חנוכה המזבח שהיתה אמורה להעריך בו, וכן כזכר לחנוכה הבית שנעשתה בעת הניצחון על היוונים (ראה לעיל). וכאשר מוסיפים בסעודה שירות ותשבחות להשי"ת, נחשבת הסעודה בימי החנוכה כסעודת מצוה ממש, ובמיוחד אם מטרת הסעודה היא לשם כך - לשבח ולהודות על הניסים, ולפרסמם.

[שו"ע עתה, ב, ומשנ"ב א, ו, ז ר"ט]

שתי תקנות תיקנו חכמינו ז"ל לימי החנוכה: הדלקת הנרות, ואמירת 'ה'לל'. ולא תיקנו לערוך בהם סעודה ומשתה, ולכן, לדעת השולחן ערוך, סעודה הנערכת בימי החנוכה אינה נחשבת לסעודת מצוה.

אולם, לדעת הרמ"א ואחרונים נוספים, יש 'קצת מצוה' בסעודה הנערכת בחנוכה, כיון שבכ"ה בכסלו נשלמה מלאכת המשכן במדבר, וחנוכה המזבח נדחתה לניסן, וימי החנוכה

הלוח היומי

י"ב באדר ב' | רבי נפתלי צבי ב"ר שלמה הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מבאבוב

ביום זה בשנת ג' אלפים תש"ן, הושלם שיפוץ ביהמ"ק השני בימי המלך הורדוס. יו"ט במגילת תענית - "יום טריינוס", אך בטלוהו כי בו נהרגו שני האחים הרוגי לוד.

יארצייט:

תקפ"ז: רבי גדלי' ב"ר ישראל ליפשיץ זצ"ל, בעל חומרי מתניתא.

תש"א: רבי פנחס ב"ר ברוך מבורשא זצ"ל.

תשכ"ד: רבי בן ציון ב"ר אברהם הלוי לכטמן זצ"ל, בעל בני ציון.

תשל"ז: רבי יוסף ב"ר אברהם אדלר זצ"ל, אב"ד טורדא.

תשנ"ט: רבי לוי יצחק ב"ר אהרן אריה לייפר זצ"ל, מטמשוואר-נדבורנא.

תשס"ה: רבי נפתלי צבי ב"ר שלמה הלברשטאם זצ"ל, האדמו"ר מבאבוב.

במה עדיף להרבות?

כתב הרמב"ם: מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה. (רמב"ם הל' מגילה פ"ב הל' יז)

נשתדל להרבות במתנות לאביונים יותר מאשר במשלוחי המנות ובסעודת הפורים.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il